

**Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш соҳаси
бўйича таҳлилий
МАЪЛУМОТНОМА**

I. 2021 йилда амалга оширилган ишлар

Техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги миллий қонунчиликни **Жаҳон савдо ташкилоти (ЖСТ) ва Евроосиё иқтисодий иттифоқи (ЕОИИ)** нормалари билан уйғунлаштириш бўйича олиб борилаётган ишлар.

Халқаро тажрибани инобатга олган ҳолда соҳани тартибга солувчи қуйидаги **янги қонунлар лойиҳалари** ишлаб чиқилди.

Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг **“Стандартлаштириш тўғрисида”**ги **“Техник жиҳатдан тартибга солиш тўғрисида”**ги, **“Маҳсулотлар ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида”**ги ва **“Мувофиқликни баҳолаш тўғрисида”**ги қонунлари талабларини ўз ичига олган **“Техник жиҳатдан тартибга солиш тўғрисида”**ги ҳамда **“Мувофиқликни баҳолаш органларини аккредитация қилиш тўғрисида”**ги Қонун лойиҳалари.

Ўзбекистон Республикасининг ЕОИИ давлатларида **48 та** техник регламентлар қабул қилинган.

Ўзбекистон Республикасининг техник регламентларини ЕОИИ талаблари билан уйғунлаштириш мақсадида **2020-2023 йилларда** мутасадди вазирлик ва идоралар томонидан **14 та** мавжуд техник регламентларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳамда **28 та** янги техник регламентлар ишлаб чиқиш “Йўл харита”да кўзда тутилган.

2020 йилда 2 та янги техник регламент тасдиқланиб, **3 та** амалдагисига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган бўлса, **2021 йилда 26 та** техник регламентлар тасдиқланиб **11 та** амалдаги техник регламентларга **ўзгартиш ва қўшимчалар** киритиш лойиҳалар ишлаб чиқилди.

Маълумот учун: 11 та техник регламентлардан:

3 та техник регламент лойиҳаси **Вазирлар Маҳкамасига** киритилди.

5 та техник регламент лойиҳалари ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш учун **Адлия вазирлигига** киритилди (**4 та** – ҳуқуқий экспертиза жараёнида; **1 та** – эътирозлар билан келишиб берилган);

3 таси вазирлик ва идоралар билан келишиш жараёнида:

1) “Гўшт ва гўшт маҳсулотларининг хавфсизлиги тўғрисида” масъул Қишлоқ Хўжалиги вазирлиги;

2) “Тамаки маҳсулотлари тўғрисида” масъул Алкоголь ва тамаки бозорини тартибга солиш ҳамда виночиликни ривожлантириш агентлиги;

3) “Алкоголь маҳсулотлари хавфсизлиги тўғрисида” масъул Алкоголь ва тамаки бозорини тартибга солиш ҳамда виночиликни ривожлантириш агентлиги;

Халқаро талаблар билан уйғунлашган **7 763 та** стандартлар қабул қилиниб, **7 968 таси** қайта кўриб чиқилди, натижада стандартлар сони **19 543 тага** етказилди (**80,4 фоиз**).

Маълумот учун: қурилиш соҳасида (**2 264 та**), металлургия (**833 та**), тўқимачилик ва чарм (**638 та**), ахборот технологиялари ва телекоммуникация (**1 124 та**), нефть ва газ (**1 354 та**), электротехника (**1 467 та**), кимё технологиялари (**1 254 та**), озиқ-овқат саноати (**1 643 та**) ва бошқа соҳаларда (**6 852 та**) стандартлар халқаро талаблар билан уйғунлашган.

Техник регламентлар талабларини бажарилишини таъминлашга қаратилган, **ЕОИИ стандартларини** қабул қилиш ҳисобига уларнинг сонини **5 590 тага** етказилди ва ЕОИИга аъзо давлатларнинг стандартлари тўлиқ қамраб олинди.

Е-FOND портали – стандартлаштириш соҳасидаги норматив ҳужжатларни электрон айланмаси бўлиб, бунда стандартларни харид қилиш ва актуаллаштириш жараёнлари тўлиқ онлайн шаклда амалга оширишга эришилди. **Е-FOND** порталида бугунги кунда **24 мингдан ортиқ** норматив ҳужжатлар жойлаштирилди.

Маълумот учун: Халқаро стандартлар билан уйғунлашган Ўзбекистон Республикасининг давлат стандартлари:

О'з DSt ISO – **2 438 та**, О'з DSt – **1241 та**, О'з DSt EN – **444 та**, О'з DSt CODEX STAN – **269 та**;

ЕОИИда амалда бўлган стандартлар ва хорижий мамлакатларнинг стандартлари (ГОСТ, DIN, GB, ASTM) – **10 186 та**;

МДХ давлатларидаги минтақавий стандартлар – **10 451 та**;

Халқаро электротехника комиссияси (IEC) стандартлари – **1 071 та**.

Техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги фаолиятни регламентловчи асосий ҳужжат сифатида ЖСТ “Савдодаги техник тўсиқлар бўйича келишув” (**ТБТ ВТО**) эътироф этилган.

Евроосиё иқтисодий иттифоқи (**ЕОИИ**) да техник жиҳатдан тартибга солиш фаолиятининг ҳуқуқий асослари ЕОИИ

тўғрисидаги Битимнинг “Техник жиҳатдан тартибга солиш” 10-бўлими билан белгиланади.

Ушбу Битим Евроосиё иқтисодий иттифоқи доирасидаги техник жиҳатдан тартибга солиш тўғрисидаги, Ўлчашларнинг бир хиллигини таъминлаш соҳасида келишилган сиёсатни амалга ошириш тўғрисидаги ва Мувофиқликни баҳолаш органларини аккредитация қилиш натижаларини эътироф этиш тўғрисидаги баённомалар билан деталлаштирилган.

Техник жиҳатдан тартибга солиш, стандартлаштириш, метрология ва мувофиқликни баҳолаш соҳаларини тартибга солувчи Ўзбекистон Республикаси миллий қонунчилигини ушбу ҳужжатлар билан солиштириб чиқилди.

Жумладан, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги бошчилигида ишчи гуруҳлар таркибида Агентлик фаолиятига оид қисми бўйича **ЖСТ**нинг **4 та** асосий битимлари ўрганилди.

Натижада Ўзбекистон Ташқи савдо режими тўғрисидаги меморандумнинг тегишли қисми **ишлаб чиқилди**. Шунингдек, Савдодаги техник тўсиқлар тўғрисидаги битими бўйича тасвирий саволлар назорат рўйхати (Checklist) жавоблар шакллантирилиб, ЖСТ котибиятига **тақдим этилди**.

Бугунги кунда **Европа Иттифоқи, АҚШ, Япония, Россия, Қирғизистон** давлатларидан ушбу ҳужжатлар бўйича келиб тушган саволларга жавоблар тайёрланиб, ЖСТ аъзоларига тақдим этилди. Келиб тушган саволлар асосан Техник жиҳатдан тартибга солиш ва мувофиқликни баҳолаш соҳаларидаги қонунчилик талабларини аниқлаштиришга қаратилган.

Қонунчиликни такомиллаштириш жараёнида Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигининг амалий ёрдамида **БМТ** тараққиёт дастури (**ПРООН**), Халқаро савдо маркази (**ИТС**), **АҚШ**нинг халқаро тараққиёт агентлиги (**USAID**), Осиё тараққиёт банки ҳамда Жаҳон банкларининг лойиҳалари доирасида халқаро экспертлар жалб қилинди. Шунингдек, бевосита жойига чиққан ҳолда **Германия, Нидерландия, Латвия** ва **Россия** давлатларининг тажрибалари ўрганилди.

Ҳудди шу тариқа, **ЕОИИ**да техник жиҳатдан тартибга солиш, мувофиқликни баҳолаш, метрология ва аккредитация соҳаларида асосий тартиб-тамойилларни белгиловчи **4 та** Евроосиё иқтисодий комиссияси Кенгашининг қарорлари, **8 та** ЕОИК

Ҳайъати қарорлари талаблари Ўзбекистон миллий қонунчилиги билан таҳлили ўтказилди.

Шунингдек, ЕОИИдаги **49 та** техник регламентдан **48 таси** (кемачиликка оид техник регламентдан ташқари) бўйича таққослама таҳлиллар амалга оширилди. Ушбу жараёнда Россия, Беларусь ва Қозоғистоннинг техник жиҳатдан тартибга солиш миллий идоралари экспертлари иштирок этди.

Амалга оширилган таҳлил натижалари тайёрланган янги қонун лойиҳалари ҳамда мувофиқликни баҳолаш ва давлат назоратини такомиллаштиришга қаратилган янги низомлар ишлаб чиқишида асос қилиб олинди.

Стандартлаштириш соҳасида олиб борилган ишлар.

Стандартлар билан таъминлаш.

Халқаро стандартлаштириш ташкилотларининг **830 та** норматив ҳужжатлар давлат тилига таржима қилинди.

*Маълумот учун: ПҚ–4406-сон қарор ижроси юзасидан **684 та ИСО** ҳамда Кодекс алиментарийус, ПҚ–4335-сон қарори юзасидан **97 та ЕН** стандартлари ҳамда **49 та** корхона ва ташкилотларнинг мурожаатлари бўйича стандартлар давлат тилига таржима қилинди.*

*Шундан, халқаро стандартлар билан уйғунлашган давлат стандартлари **О'з DSt ISO – 2 438 та**, **О'з DSt EN – 444 та**, **О'з DSt CODEX STAN - 269 тага** етказилди;*

2021 йил давомида корхона ва ташкилот мутахассисларнинг стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва метрология йўналишларида **58 та** ўқув ихтисослик бўйича **155 та** курс ташкил қилиниб малакалари оширилди.

Хорижда **2 та** ўқув курси ташкил этилди (**1 та** Беларус, **1 та** Туркия).

*Маълумот учун: 2021 йилнинг октябр ойида **2 нафар** ходим Беларус республикасида синов лабораторияларни **ИСО 17025:2017** халқаро аккредитациядан ўтказиш бўйича халқаро тажриба алмашиш тренингида қатнашиб келди.*

*2021 йил 1-5 ноябр кунлари Ўзбекистон стандартлар институти ва Турк стандартлари институти билан ҳамкорликда Туркиянинг Анқара шаҳрида **12 нафар**, Гебзе шаҳрида **16 нафар** мутахассис **ИСО 17025:2017** халқаро стандарти бўйича методлар валидацияси ва верификацияси, ўлчашлар ноаниқлиги ва амалий машғулотлар бўйича малака ошириб келишди.*

Халқаро битим ва келишувларга мувофиқ, Хорижий давлатлардан **183 та** стандартлар олиниб тадбиркорлик

субъектларига етказиб берилди (булардан, **132 та ГОСТ Р**, **48 та ASTM**, **3 та СТРК**).

Халқаро ҳамкорлик йўналишида.

2021 йил 28 апрелда **ФГУП “СТАНДАРТИНФОРМ”** (Россия) билан икки томонлама ҳамкорлик битими имзоланди.

2021 йил 14 декабрда Беларусь давлат стандартлаштириш ва сертификатлаштириш институти (**БелГИСС**) билан икки томонлама ҳамкорлик битими имзоланди.

6 та халқаро техник қўмитага аъзолик таъминланди (**3 та ISO**, **3 та IEC**).

Маълумот учун: ISO/TC 38 Тўқимачилик, ISO/TC 262 Рискларни баҳолаш, ISO/TC 232 Таълим ва ўқитиш соҳасидаги хизматлар, IEC TC 117, IEC TC 88, IEC TC 82.

Европа стандартлаштириш қўмитаси (**CEN**) билан **250 та EN** стандартларини олиш бўйича лицензион келишув имзоланди.

Миллий техник қўмиталар.

МГС таркибидаги **20 та** техник қўмиталарга **30 нафар** мутахассиснинг аъзолиги таъминланди.

*Маълумот учун: Ҳозирда республикада **30 дан зиёд** вазирлик, идора, уюшма ва акциядорлик компаниялари қошида **32 та** стандартлаштириш бўйича миллий техник қўмиталар ташкил этилган.*

Пахта маҳсулотига тегишли **6 та ГОСТ**га ўзгартириш киритиш лойиҳаси ишлаб чиқилди.

2021 йилда – **7 та** миллий техник қўмиталар қайта ташкил этилди.

“Standart” илмий техникавий журнали Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ОАК Раёсатининг 2021 йил 27 февралдаги 293/6-сон қарори билан Диссертациялар асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига (05.00.00 – Техника фанлари) киритилди. Ушбу журналда **29 та** мақолалар чоп этилиб, шундан **19 та**си илмий мақолалар ҳисобланади.

Республикамиз бўйича йил давомида ишлаб чиқарувчилар, тадбиркорлар ва хўжалик юритувчи субъектларга **E-FOND** электрон платформаси орқали **жами 8 934 та** стандартлар етказиб берилди.

*Ҳудудлар кесимида: Қорақалпоғистон – **83 та**, Андижон – **172 та**, Хоразм – **157 та**, Бухоро – **103 та**, Қашқадарё – **208 та**, Сурхондарё – **19 та**, Фарғона – **210 та**, Наманган – **112 та**, Сирдарё – **117 та**, Жиззах – **67 та**, Самарқанд – **66 та**, Тошкент – **2652 та**, Тошкент ш. – **4548 та**, Навоий – **995 та**)*

Маълумот учун: **E-FOND** электрон платформасида **24 мингдан ортиқ** стандартлар жойлаштирилган.

2021 йил давомида корхона ва ташкилот мутахассисларнинг стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва метрология йўналишларида **3543 нафар** мутахассисларнинг соҳа бўйича малакалари оширилди.

Ҳудудлар кесимида: Қорақалпоғистон – **113 нафар**, Андижон – **112**, Хоразм – **72**, Бухоро – **130**, Навоий – **192**, Қашқадарё – **459**, Сурхондарё – **95**, Фарғона – **113**, Наманган – **102**, Сирдарё – **106**, Жиззах – **108**, Самарқанд – **115**, Тошкент – **435**, Тошкент ш. – **1179**, Қўқон – **104**).

Метрология соҳасида амалга оширилган ишлар.

Миллий эталонлар базасини кенгайтириш ва саноати ривожланган давлатлар даражасига етказиш белгиланди ҳамда 2021 йилда миллий эталонлар сони **23 та**га етказилди (*2017 й. 9 ма*).

Параллел равишда метрология лабораторияларининг моддий-техник базасини модернизация қилиш учун умумий қиймати **7,7 млрд сўмлик** жами **88 та** юқори аниқликдаги ускуналар харид қилиниб, янги калибрлаш хизмати жорий қилинди. Ҳозирги кунда калибрлаш хизматининг қамрови **28 фоиздан 72 фоизга** етказилди (*машиносозлик, озиқ-овқат, нефтекимё, энгил саноат, тиббиёт соҳаларидаги 11 297 та ўлчаш воситалари калибрланди*).

Соҳада илмий изланишларни кучайтириш ва ходимларнинг илмий салоҳиятни ошириш мақсадида, қиймати **2,2 млрд сўмлик 2 та** илмий-техник лойиҳалар тасдиқланди ва **2 нафар** ходимнинг илмий ишлари фан номзодлигига топширилди.

Шунингдек, илм-фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини йўлга қўйиш борасида 2021 йил декабр ойида ТИҚХММИ (*Ирригация*) университетидеда “**Метрология ва стандартлаштириш илмий – инновацион лабораторияси**” ташкил этилди.

Метролог-мутахассисларнинг билим ва кўникмаларини ошириш бўйича **4 нафар** халқаро эксперт жалб қилиниб, **35 нафар** ходим халқаро курс, тренинг ва семинарларда (**BIPM, COOMET, PTB, UME**) иштирок этишди. Натижада, **3 та** лаборатория (*масса, босим, ҳарорат*) халқаро аккредитациядан ўтказилди **5 та** халқаро солиштириш (*СМС қатор олиш мақсадида*) лойиҳаларида иштирок этилди ҳамда **56 та** ускуналар чет элда (**БелГИМ, ВНИИФТРИ, UME**) калибрланди.

Халқаро ҳамкорликнинг мантиқий давоми сифатида Халқаро атом энергияси агентлигининг (IAEA) “Иккиламчи дозиметрия эталонлари лабораториясини яратиш” (**417 минг евро**) ва Германия миллий метрология институтининг (PTB) “Марказий Осиё мамлакатлари сифат инфратузилмасини мустаҳкамлаш” (**1,5 млн евро – 5 та давлат**) лойиҳалари амалга оширилди.

Соҳага ахборот коммуникация технологияларни жорий қилиш ва кўрсатилаётган хизматларни рақамлаштириш мақсадида июль-декабрь ойида “**e-metrologiya**” ахборот тизими **ишга туширилди** (15 мингдан ортиқ аризалар қабул қилинди) ҳамда тизимнинг шаффофлигини таъминлаш учун **ИСО 37001** халқаро стандарти **жорий қилинди**.

Аккредитация соҳасида амалга оширилган ислоҳотлар.

Аккредитациянинг мақсади ҳамда аккредитациянинг иқтисодиёт тармоқлари, шунингдек халқаро савдо иштирокчилари ўртасида **ўзаро ишонч**ни таъминлаш каби вазифасидан келиб чиқиб, соҳа халқаро стандартларни тўғридан-тўғри жорий қилиш орқали **ислоҳ қилинди**.

Марказ томонидан 2019-2021 йиллар давомида **2 та** асосий йўналиш, яъни аккредитация тизимининг **халқаро эътироф этилишига эришиш** ҳамда **миллий аккредитация инфратузилмасини яратиш** устида иш олиб борилди.

Жумладан, Марказ ташаббуси билан соҳани административ тартибга солувчи **3 та** Ўзбекистон Республикаси Президенти ва **2 та** Вазирлар Маҳкамаси **қарорлари қабул қилинди**, “Мувофиқлини баҳолаш органларини аккредитациядан ўтказиш тўғрисида”ги **янги концептуал** ва соҳаси **умумасос бўлувчи қонун лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ялпи мажлисида биринчи ўқишдан ўтказилди**.

Аккредитациядан ўтказиш процедуралари, аккредитация органига нисбатан ягона талабларни белгиловчи **ИСО/МЭК 17011** халқаро стандартига тўлиқ мувофиқ холда ишлаб чиқилди ва жорий этилди.

Ўзбекистон Республикаси Миллий аккредитация тизимини халқаро эътироф этилишига эришиш босқичма-босқич амалга оширилди.

1-босқичда, 2020 йилнинг апрел ойида Халқаро лабораторияларни аккредитация қилиш ҳамкорлигининг (**ILAC**)

“муҳбир” аъзолигига 2021 йилнинг январь ойида эса Халқаро аккредитация форумининг (IAF) **“тенг ҳуқуқли” аъзолиги**га эришилди.

2-босқичда 2022 йил 17-27 январь кунлари Ўзбекистон аккредитация маркази фаолияти **8 киши**дан иборат халқаро экспертлар гуруҳи аудитидан ўтказилди. Аудитда Марказ фаолияти соҳани тартибга солувчи **133 та** халқаро ҳужжатлар (**62 та ILAC, 71 та IAF**) талабларига мувофиқлиги ўрганилди. Далил сифатида халқаро экспертлар ихтиёрига Марказнинг **6 турдаги 87 та** ҳужжатлар тўплами тақдим этилди.

3-босқич, 2022 йилнинг февраль ва март ойларида бўлиб ўтди. Унда Тошкентдаги **3 та**, Андижон ва Қашқадарёда **1 та**дан мувофиқликни баҳолаш органлари фаолияти халқаро аудитдан ўтказилди.

Марказ томонидан ўтказилган халқаро аудит натижасида Ўзбекистон аккредитация маркази **ILAC** ва **IAF** халқаро ташкилотларининг Кўп томонлама ўзаро тан олиш битимига кўшилиши (**IAF-MLA, ILAC-MRA**) ва миллий аккредитация тизими халқаро эътироф этилиши таъминланади.

Миллий аккредитация инфратузилмаси тўлиқ ислоҳ қилинди. **ИСО/МЭК 17011** халқаро стандарти талабларига мувофиқ Аккредитация кенгаши, Аккредитация комиссияси, Апелляция кенгаши, Аккредитация бўйича техник қўмиталар каби Миллий аккредитация инфратузилмаси иштирокчилари фаолияти Ўзбекистонда илк бор йўлга қўйилди.

2019 йил ҳолатига кўра фаолият юритган **914 та** мувофиқликни баҳолаш орналаридан ҳеч бири халқаро стандартларга жавоб бермаган бўлса, 2022 йил март ҳолатига фаолият юритаётган **306 та** мувофиқликни баҳолаш органларидан **275 таси** ёки **90 фоизи** халқаро стандартларга мувофиқ аккредитация қилинди. Қолган **31 та** идора фаолиятини халқаро стандарт талабларига олиб чиқиш ишлари 2022 йил 2-чорагида якунига етказилади.

Синов ва лабораторияларни ривожлантириш бўйича амалга оширилган ишлар.

Наманган вилояти “Юксалиш” кичик саноат зонасида **5 та** замонавий синов лабораторияни ташкил этиш мақсадида,

0,4 гектар ер ажратилиб, Тикланиш ва тараққиёт жамғармасидан **53 млрд сўм** миқдоридаги маблағ ажратилди.

Шунингдек, ажратилган ер майдонининг топография ишлари, синов лабораториялар биноси лойиҳа кўриниши, лаборатория хоналарига коммуникация ишлари ва жиҳозларни жойлаштириш бўйича технологик ишлар бажарилди ҳамда синов ускуналари ва ўлчаш воситаларига техник топшириқлар ишлаб чиқилди.

Лойиҳага мувофиқ, Фарғона водийсидаги мавжуд **1 253 та** экспортёр корхоналарга тўлиқ хизмат кўрсатиш имкони яратилиб, **20 та** янги иш ўрни ташкил этилади.

Маҳалла-корхонабай ишлаш тизимида вилоятларнинг барча туманлардаги **2 438 та** маҳаллада **4 394 та** корхонага **10 516 та** амалий ёрдам кўрсатилди.

Натижада **774 та** корхонанинг **95 турдаги 4,2 млн долларлик** маҳсулотларини **37 дан ортиқ** хорижий давлатларга экспорт қилинишига эришилди.

2021 йил давомида мавжуд синов лабораторияларни модернизация қилиш ҳамда янгиларини ташкил этиш мақсадида, умумий қиймати **14,3 млн евро** бўлган **454 дона** ускуна, **110 дона** ўлчаш воситаси, **44 турдаги** ёрдамчи воситалар, **610 турдаги** кимёвий реактив ва стандарт намуналар ҳамда **20 дона** автотранспорт воситаси харид қилиниб:

12 та янги синов лаборатория (**8 та** озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги, **1 та** ЭММ, **3 та** металл) ташкил этилди;

9 та (енгил саноат, қурилиш, электротехника, машинасозлик, кимё-полимер) лаборатория модернизация қилинди;

16 та ҳудудий лабораторияда логистика хизматлари йўлга қўйилди.

1 та сертификатлаштириш органи (сифат менежмент тизимлари) Туркия давлати аккредитация идорасидан халқаро аккредитациядан ўтказилди.

Марказнинг **18 та** синов лабораторияси Россия Федерациясининг провайдерлари билан **халқаро солиштирув синовларида иштирок этди** (сув, шарбат, квас, мато) ва лабораториялар фаолияти **ижобий баҳоланди**.

Мувофиқликни баҳолаш соҳасида инсон омилини қисқартириш, сертификатлаш органлари ва синов

лабораториялари фаолиятини ўзаро боғлашни ва тўлиқ рақамлаштиришни назарда тутувчи **E-laboratory** ахборот тизими жорий қилинди.

Туркия ва Белоруссия тажрибалари ўрганилиб, ушбу давлатларда жами **34 та**, Чехияда **3 та** ва Стандартлар институтида **131 та** ходим малакаси оширилди.

Ўтган давр мобайнида текстиль маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи **14 та** корхонада “ОЕКО-ТЕХ” стандартлари жорий этилиб, уларнинг умумий сони **52 тага**, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи фермер хўжаликларининг **7,7 минг гектар** майдонида “GLOBAL G.A.P.” ва “Organic” стандартлари жорий қилиниб, қамрови **12 минг гектарга** етказилди ҳамда **23 та** корхонада **Европа Иттифоқи мамлакатларида** талаб этиладиган **“СЕ” маркировкаси** олиниши **таъминланиб**, умумий сони **33 тага** етказилди.

Тадбиркорлик субъектларида ўтказилган профилактика ишлари.

2021 йилда Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳузуридаги Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги ҳамда Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил билан биргаликда икки йилга мўлжалланган йиллик **13700 та** корхонада профилактика ишлари амалга оширилиши кўзда тутилган **чора-тадбирлар режаси** тасдиқланди (2022 йилда **14 мингта** корхонада профилактика ўтказилади).

Давлат назорати Департаменти томонидан 2021 йил даврида **13770 та** тадбиркорлик субъектларида техник жиҳатдан тартибга солиш, маҳсулот сифатини таъминлаш, халқаро стандарт ва техник регламентларни жорий қилинишини мувофиқлаштириб бориш, корхонабай ишлаш тизимини йўлга қўйиш, стандартлаштириш, метрология ва мувофиқликни баҳолаш соҳаларида услубий ва амалий кўмак кўрсатишга қаратилган **профилактика** ишлари амалга оширилди.

Соҳалар кесимида: озиқ-овқат **4 704 та**, енгил саноат **2 509 та**, қурилиш **2 171 та**, қишлоқ хўжалиги **974 та**, кимё саноати **456 та**, машинасозлик **317 та**, электротехника **253 та** ва бошқа **2386 та**.

Шу билан бирга, **6534 та** тадбиркорлик субъектларига **амалий ёрдам** кўрсатилди:

Жумладан, **5021 та** корхона **стандарт** ва **техник регламентлар** билан таъминланди. **983 та** корхонанинг ўлчаш воситалари **метрологик** қиёслаш кўригидан ўтказилди. **530 та** корхонада **сертификатлаштириш** ишлари олиб борилди. **2 420 та** корхонада сўровномалар ўтказилди.

Озиқ-овқат **754 та**, енгил саноат **712 та**, қурилиш **329 та**, кимё саноати **150 та**, машинасозлик **113 та**, электротехника **88 та**, хизмат кўрсатиш **15 та** ва бошқалар **117 та**.

Натижада, **896 та** корхонада ишлаб чиқариш ҳажми ортди, **831 та** корхонада экспорт географияси кенгайди, **325 та** корхонада ишлаб чиқариш харажатлари камайди. **1370 та** корхонада маҳсулот сифати яхшиланди, **1032 та** корхонада меҳнат унумдорлиги ортди, **25 та** хорижий ҳамкор талаби қондирилди.

Давлат назорати натижадорлиги бўйича амалга оширилган ишлар.

2021 йилда **17 млрд долл** импортдан **6,9 млрд долл** савдо мақсадида олиб келинган товарлар таҳлил қилинди, шундан **4,7 млрд долл** қийматидаги импорт маҳсулотлар техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги ҳужжатларга мувофиқлигини тасдиқлаш лозимлиги аниқланди.

5 та гуруҳ маҳсулотлари импорти таҳлили натижасида истеъмол учун олиб келинган маҳсулотлардан **20 та** йўналишдаги **1,0 млрд долл**, яъни **21,2 %**, давлат назоратини ўтказиш учун танлаб олинди.

Давлат назоратига **ноябр-декабр** ойи учун **200 та** йирик импортёрлардан **51 тасида** (**32 та** озиқ-овқат, **3 та** тўқимачилик, **10 та** металл, **1 та** қурилиш материаллари, **1 та** болалар уйинчоғи, **2 та** тағлик, **2 та** ювиш воситалари) ўтказилиши Бизнес амбудсман билан келишилди.

Назорат дастуридан **ноябр-декабр ойида** **32 та** озиқ-овқат, **3 та** тўқимачилик, **10 та** металл, **1 та** қурилиш материаллари, **1 та** болалар уйинчоғи, **2 та** тағлик, **2 та** ювиш воситалари давлат назорати ўтказилди ва қуйидаги **номuvoфиқликлар** аниқланди:

51 та импортёрдан 37 тасида (72%) **қоидабузарликлар** аниқланди (давлат тилида ёрлиқлаш, маркировка, сақлаш).

Омборлардаги **212 тур 28 млрд сўмлик** (642 минг дона ва 603 351 кг) **озиқ-овқат, тўқимачилик, металл, қурилиш**

материаллари, болалар уйинчоғи, таглик, ювиш воситалари маҳсулотлари намуналари техник регламент ва стандартларга **нумувофиқлиги** аниқланди.

502 та (82 фоиз) қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйган **24 та сертификатлаштириш идораларининг 37 нафар** мансабдор шахсларига **маъмурий жарима** қўлланилди.

Сертификатлаштириш органлари томонидан 2021 йилда импорт маҳсулотларни сертификатлаш жараёнида 3 та ҳолатда 3 млрд сўмлик нумувофиқ маҳсулот аниқланган холос.

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 2 ноябрдаги 04/1-2591-сон топшириғига мувофиқ амалдаги техник регламентлар ва стандартларга **нумувофиқ** бўлган **импорт маҳсулотларни** республикага киритилишини **чеклаш** юзасидан Божхона қўмитаси билан ҳамкорликда қатъий чоралар қўрилади.

II. 2022 йил 1-чорақда амалга оширилган ишлар

1. Ўзбекистон Республикасининг **“Стандартлаштириш тўғрисида”**ги, **“Техник жиҳатдан тартибга солиш тўғрисида”**ги, **“Мувофиқликни баҳолаш органларини аккредитация қилиш тўғрисида”**ги, **“Маъмурий жавобгарлик тўғрисида”** Кодексга **ўзгартишлар киритиш ҳақида**”ги Қонунлари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биринчи ўқишда концептуал маъқулланди.

2. Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 11 мартдаги 114-сон қарори билан Ўзбекистон Республикаси инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳузуридаги Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлигининг **низоми** тасдиқланди.

3. Ташқи савдо, инвестициялар, маҳаллий саноатни ривожлантириш ва техник жиҳатдан тартибга солиш масалалари бўйича Ҳукумат комиссиясининг 2022 йил 1 февралдаги 8-сон Баёни билан “Техник регламентлар талабларига асосан маҳсулотларни мувофиқлигини баҳолаш тартиби тўғрисидаги Низом” ва “Хавфлилик даражаси юқори бўлган айрим турдаги маҳсулотлар рўйхати” тасдиқланди.

4. ЕОИИда қабул қилинган ҳамда Ўзбекистон Республикасида амалда бўлмаган **26 та** техник регламентларидан **3 таси** Адлия вазирлигига, **8 таси** Вазирлар Маҳкамасига киритилди. Қолган **15 тасининг** лойиҳалари Адлия вазирлигининг хулосаси асосида

кайта ишланиб, вазирлик ва идоралар билан келишиш учун тайёрланди.

5. Халқаро Электротехника Комиссиясининг (IEC) жорий йил 29 мартдаги тегишли қарорига асосан Ўзбекистон Республикаси IEC халқаро ташкилотига **2023 йилнинг 1 январидан бошлаб ассоциялашган аъзо сифатида қабул қилинди.**

6. Халқаро ҳамкорлик доирасида АҚШнинг **ASTM International** ташкилотидан нефт-газ соҳасига оид **19 та**, Европа Стандартлаштириш Ташкилоти (**CEN-CENELEC**) қурилиш ва электротехникага оид **200 та** стандарт олинди.

7. Манфред Кайндлер (Германия), Морин Логге (Бельгия), Сперанта Стомфф ва Андрейа Йорга (Руминия), Даниэла Миланова Горчева (Болгария) каби хорижий экспертларни жалб этган ҳолда соҳада давлат ва хусусий секторда фаолият кўрсатаётган **189 та** мутахассис **билим** ва **малакаси** оширилди.

*“Миллий сифат инфратузилмасидаги ислохотларни қўллаб-қувватлаш” грант лойиҳаси доирасида ISO 37001:2016 стандарти бўйича **108 та**, Европа Комиссиясининг Техник ёрдам ва ахборот алмашуви (TAIEX) воситаси грант лойиҳаси доирасида **68 та**, Халқаро Электротехника Комиссияси (IEC)нинг “The Affiliate Country Programme” грант лойиҳаси доирасида **10 та**, Ислом мамлакатлари стандартлари ва метрология институти (SMIIC) грант лойиҳаси доирасида **3 та**.*

8. Ўзбекистон Республикаси Бош вазир ўринбосари - Ҳукумат комиссияси раиси С.У. Умурзаков топшириқлари ижроси юзасидан Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги томонидан **1 259 та** йирик экспортчи корхоналар ўрганилиб, шундан **434 та** корхонада **халқаро менежмент тизимлари** жорий этилганлиги аниқланди.

*тўқимачилик **205 та** (**40 фоиз**), қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати **103 та** (**27 фоиз**), қурилиш материаллари **22 та** (**28 фоиз**), чарм-пойабзал **15 та** (**48 фоиз**), ипакчилик **12 та** (**24 фоиз**), фармацевтика **12 та** (**12 фоиз**), заргарлик **11 та** (**10 фоиз**), электротехника **7 та** (**21 фоиз**), алкоголь ва тамаки **7 та** (**7 фоиз**), машинасозлик **6 та** (**100 фоиз**), кимёсаноат **6 та** (**86 фоиз**), паррандачилик **5 та** (**42 фоиз**), ёғ-мой **2 та** (**33 фоиз**), нефт-газ **1 та** (**20 фоиз**).*

Шунингдек, халқаро менежмент тизимларини жорий этишга эҳтиёжи мавжуд **179 та** корхонада ҳамда “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси билан **150 та** корхонада халқаро сифат менежмент тизимларини жорий этиш бўйича **тармоқ жадваллари ишлаб чиқилиб**, тасдиқланди.

*Мисол учун, **179 та** корхонадан: қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати **59 та**, тўқимачилик **101 та**, қурилиш материаллари **5 та**, ипакчилик **4 та**,*

заргарлик **4 та**, электротехника **1 та**, чарм-пойабзал **1 та**, паррандачилик **1 та**.

Вилоят ҳокимликлари билан корхонабай ишларни ташкил этиш натижасида **295 та** корхонада халқаро сифат менежмент стандартларини жорий қилишнинг тармоқ графиклари тасдиқланди.

қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати **143 та**, қурилиш материаллари **65 та**, тўқимачилик **55 та**, кимё **9 та**, мебел-ёғочсозлик **7 та**, ипакчилик **4 та**, электротехника **3 та**, чарм-пойабзал **3 та**, машинасозлик **3 та**, фармацевтика **2 та**, паррандачилик **1 та**.

Жорий йилда тасдиқланган тармоқ жадвалларига мувофиқ **35 та** экспортёр корхонада халқаро сифат менежмент тизимлари жорий этилди.

қурилиш материаллари **20 та**, қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати **8 та**, тўқимачилик **6 та**, чарм-пойабзал **1 та**.

Йирик **1259 та** экспортёр корхоналар манзилли ўрганилиб, шундан **533 та** корхонага, жумладан **124 та** корхонага стандартлаштириш, **137 та** корхонага метрология ва **152 та** корхонага сертификатлаштириш соҳалари бўйича амалий ёрдам кўрсатилган.

Шунингдек **ISO 22000** стандарти талаблари асосида республикамызда жами **286 та** корхона, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи ва қайта ишловчи **33 та экспортёр** корхона сертификатлаштирилди.

Ҳозирги кунда FSSC 22000 нотижорат ва мустақил ташкилотининг халқаро реестридан республикамызда фаолият юритувчи **40 та** ташкилот рўйхатдан ўтказилди.

Шу билан бир қаторда, ҳудудларда жойлашган **122 та** тумандаги **456 та** корхонанинг **75 турдаги** маҳсулотларини дунёнинг **24 та** мамлакатларига экспорт қилинишида амалий ёрдамлар кўрсатилди.

9. Ҳисобот даврида **3681 та** тадбиркорлик субъектларида соҳага оид услубий ва амалий кўмак кўрсатишга қаратилган **профилактика** ишлари амалга оширилди.

Соҳалар кесимида: озиқ-овқат **1 197 та**, енгил саноат **517 та**, қурилиш **608 та**, кимё саноати **136 та**, машинасозлик **133 та**, электротехника **109 та**, чармсаноат **27 та**, нефт ва газ саноатида **258 та**, мева сабзавот **89 та** ва бошқа **607 та**.

Шу билан бирга, **1481 та** тадбиркорлик субъектларига **амалий ёрдам** кўрсатилди:

Жумладан, **752 та** корхона **стандарт** ва **техник регламентлар** билан таъминланди. **463 та** корхонанинг ўлчаш воситалари **метрологик** қиёслаш кўригидан ўтказилди. **266 та** корхонада **сертификатлаштириш** ишлари олиб борилди.

Озиқ-овқат 656 та, енгил саноат 169 та, қурилиш 215 та, кимё саноати 49 та, машинасозлик 48 та, электротехника 21 та, чармсаноат 12 та, нефт ва газ саноати 121 та, мева сабзавот 12 та ва бошқалар 178 та.

10. Ҳисобот даврида **83 та** корхонада (ишлаб чиқариш ва савдо) **405 та** маҳсулотлар юзасидан **давлат назорати** ўтказилди.

405 та маҳсулотдан **304 таси (75 фоиз)** **22 млрд сўмлик** маҳсулотлар амалдаги техник регламент ва стандартларга **номувофиқлиги** аниқланди.

Шундан, 31 турдаги 9,5 млрд сўм (43 фоиз) металл, 15 турдаги 5,1 млрд сўм (23 фоиз) электротехника, 131 турдаги 2,4 млрд сўм (11 фоиз) енгил саноат, 96 турдаги 2,5 млрд сўм (11 фоиз) озиқ-овқат, 16 турдаги 0,7 млрд сўм (3 фоиз) қурилиш материаллари, 12 турдаги 1,8 млрд сўм (8 фоиз) машинасозлик, 3 турдаги 0,13 млрд сўм (0,6 фоиз) кимё саноати маҳсулотлари.

83 та корхоналарда **48 та** ҳолатда (**58 фоиз**) **697 та** метрология қоидалари бузилган, **25 та** ҳолатда (**30 фоиз**) синов назорат тизими мавжуд эмас ва **7 та** ҳолатда (**8,5 фоиз**) **3,4 млрд.** сўм маҳсулот **сертификатсиз** реализация қилинган.

Давлат назорати натижасида номувофиқ маҳсулотларни реализация қилинишига **50 та** ҳолатда **тақиқланган (205 та импорт ва 83 та маҳаллий маҳсулотларга)** ва корхоналарнинг **76 та** мансабдор шахсларига нисбатан **маъмурий жарима** қўлланилган.

5,2 млрд долл импортдан **3,9 млрд долл** савдо мақсадида олиб келинган товарлар таҳлили қилинди, шундан **2,7 млрд.** долл. қийматидаги импорт маҳсулотлар техник жихатдан тартибга солиш соҳасидаги ҳужжатларга мувофиқлигини тасдиқлаш лозимлиги аниқланди.

7 та гуруҳ маҳсулотлари импорти таҳлили натижасида истеъмол учун олиб келинган маҳсулотлардан **15 та** йўналиш давлат назоратини ўтказиш учун танлаб олинди.

Давлат назоратига 2022 йил **I-чорақда 475 та** йирик импортёрлардан **49 тасида (14 та озиқ-овқат, 6 та енгил саноат, 9 та металл, 5 та машинасозлик, 9 та электротехника,**

5 та қурилиш, **1 та** кимё саноати) ўтказилиши Бизнес-омбудсман билан келишилди.

49 импортёрда давлат назорати ўтказилди ва қуйидаги **нормувофиқликлар** аниқланди:

49 та импортёрдан 40 тасида қоидабузарликлар аниқланди (**82 фоиз**) (давлат тилида ёрликлаш, маркировка, сақлаш)

Омборлардаги **205 тур 20,7 млрд.сўмлик (600 минг дона ва 926 минг кг, 57 минг литр)** озиқ-овқат, металл, текстиль, машинасозлик маҳсулотлари намуналари техник регламент ва стандартларга **нормувофиқлиги** аниқланди.

Мисол учун: “Sino Hisen Steel” МЧЖ томонидан Хитойдан олиб келинган 60200 кг (701 млн сўм) лист маҳсулотлари;

“Aziyapromstayl” МЧЖ томонидан Хитойдан олиб келинган 256468 кг (1,9 млрд.сўм) лист маҳсулотлари;

*“Ritz Unique INC” МЧЖ томонидан Россия, Белоруссия ва Украинадан олиб келинган 6521 дона (88,4 млн сўм) озиқ-овқат маҳсулотлари амалдаги техник регламент ва стандарт талабларига **нормувофиқлиги** аниқланган.*

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 2 ноябрдаги 04/1-2591-сон топшириғига мувофиқ амалдаги техник регламентлар ва стандартларга **нормувофиқ** бўлган **импорт маҳсулотларни** республикага киритилишини **чеклаш** юзасидан Божхона қўмитаси билан ҳамкорликда **қатъий чоралар кўрилди.**

Давлат ташкилотларида ўтказилган давлат назорати тадбирлари.

Хавф-тахлили асосида ахборот дастурларидан олинган маълумотларга мувофиқ ҳудудлардаги **4 та** туман тиббиёт бирлашмаси ҳамда **1 та** туман санитария эпидемиология осоишталик ва жамоат саломатлик бўлимида ўлчаш воситаларининг метрологик қиёслов кўригидан ўтказилганлиги бўйича давлат назорати ўтказилди.

Натижада, текширилган **жами 1624 та** ўлчаш ва синов воситаларидан **1533 таси (94,4 фоиз)** метрологик қиёслов кўригидан ўтказилмаганлик ҳолати аниқланди ҳамда ушбу ўлчаш воситаларидан фойдаланишни **тақиқлаш** бўйича кўрсатма берилди.

11. **Ж.Корея** Республикаси технология ва стандартлаштириш агентлигининг **2,3 млн долл гранти** ғолиби бўлди (*Индонезия,*

Вьетнам, Лаос давлатлари иштирок этди) ва “**Ҳаво кондиционерлари**” маҳсулотининг энергия самарадорлигини баҳолаш бўйича **лаборатория** ташкил этишга замин яратилди.

12. **4 та** синов лаборатория (*машинасозлик, енгил саноат, металл, мойлаш материаллари*) халқаро аккредитациядан ўтказилди.

13. Жанубий Кореянинг ODA дастури асосида умумий қиймати **10 млн долл** грант маблағлари ҳисобидан “*Ўзбекистон учун экологик тоза (сиқилган табиий газ асосида) қишлоқ хўжалиги техникаси платформасини яратиш*” лойиҳасини жалб қилиш ишлари бошланди.

14. Сифат менежмент тизимлари **260 та** корхонада жорий этилди, жумладан ИСО 9001 - **78 та**, ИСО 14001 - **59 та**, ИСО 22000 - **19 та**, ИСО 45001 - **57 та**, ИСО 50001 - **1 та**. Шунингдек, енгил саноат маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи **6 та** корхонада “**ОЕКО-ТЕХ**” халқаро стандарт талаблари асосида маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

15. Наманган вилояти “**Юксалиш**” кичик саноат зонасида лаборатория комплексини қуриш учун Наманган вилояти ҳокимлигининг “Ягона буюртмачи инжиниринг компанияси”га **14,9 млрд сўм** ўтказиб берилди ва тендер эълон қилинди.

III. 2022 йил 2-чорак, шу жумладан апрель оyi ва йил якунига қадар асосий вазифалар

2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да амалга оширишга оид Давлат дастурида белгиланган асосий вазифалар

5-мақсад. *Ихчам, профессионал, адолатли, юқори натижадорликка хизмат қиладиган давлат бошқаруви тизимини жорий қилиш.*

18-банд. Вазирлик ва идораларда иш юритиш ва маъмурий бошқарув жараёнлари сифатини такомиллаштириш.

Бунинг учун, вазирлик ва идоралар фаолиятига сифат менежменти тизимининг халқаро стандарти (**ISO 9001**) жорий қилинади.

Ушбу тизимни 2022 йилнинг якунига қадар вазирлик ва идораларнинг **30 фоизи**да жорий қилинади.

Бунда,

2022 йил февралда тегишли вазирлик ва идораларнинг рўйхати шакллантирилади ҳамда уларда **ISO 9001** халқаро стандартини жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар режа лойиҳаси ишлаб чиқилади;

2022 йил декабрга қадар амалга оширилган ишлар юзасидан таҳлилий маълумотлар Вазирлар Маҳкамасига киритилади.

28-мақсад: *Республиканинг экспорт салоҳиятини ошириш орқали 2026 йилда республика экспорт ҳажмларини 30 млрд АҚШ долларига етказиш.*

120-банд. Ташқи бозор ва халқаро талабларга жавоб берадиган стандартларни жорий этиш ва машҳур брендларни жалб қилиш.

1. Текстиль соҳа корхоналари фаолиятига **“Оэко-текс”**, **“Седекс”**, **“БиЭсСиАй”**, **“ГОТС”**, **“ISO 9001”** ва бошқа замонавий халқаро стандартларни хорижий бозорлардаги талаблардан келиб чиқиб экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқарувчи корхоналарда жорий этиш орқали, экспортёр корхоналар қамровини тўлиқлигига эришиш.

Бунда,

“Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси корхоналарига халқаро стандартлар жорий этиш бўйича Экспортни рағбатлантириш агентлиги маблағлари ҳисобидан хорижий экспертларни жалб қилган ҳолда семинар ва ўқув машғулоти ўтказилади.

2. Маҳаллий мева-сабзавот маҳсулотларини хорижий мамлакатларга тўсиқсиз ва муаммосиз экспортини амалга ошириш мақсадида, маҳсулот етиштирувчиларга халқаро сертификат ва стандартларни (**Global G.A.P, Organic, HACCP** ва бошқалар) кенг жорий этиш.

Бунда, ҳокимликлар билан стандартларни **8 минг гектар** майдонда жорий этиш бўйича йиллик иш режалари тасдиқланади;

2022 йил давомида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи корхоналарига халқаро стандартлар жорий қилишда Экспортни рағбатлантириш агентлиги маблағлари ҳисобидан семинар ва ўқув машғулоти ўтказилади.

123-банд. Экспорт таркибида тайёр ва ярим тайёр маҳсулотлар ҳажмини **1,5 баробар кўпайтириб**, Европа давлатларига **ДжиЭсПи+** тизими доирасида тайёр маҳсулотлар экспортини кенгайтириш.

Бунинг учун,

1. Мувофиқликни баҳолаш органлари халқаро **ILAC/IAF** ташкилотлари аъзоси ҳисобланган аккредитация идораси томонидан аккредитациядан ўтказиш билан боғлиқ харажатларини Экспортни рағбатлантириш агентлиги томонидан қоплаб бериш тизимини жорий этиш:

Бунда, 2022 йил **апрелда** халқаро **ILAC/IAF** ташкилотлари аъзоси ҳисобланган аккредитация идораларидан аккредитациядан ўтадиган миллий сертификатлаштириш идораларининг рўйхати шакллантирилади;

шакллантирилган рўйхат ўрнатилган тартибда Инвестиция ва ташқи савдо вазирлиги ва Экспортни рағбатлантириш агентлигига тақдим этилади.

2. **ISO, Global GAP, Organic** ва бошқа ривожланган давлатлар стандартлари жорий этилган экспортчи корхоналар сонини **1 000** тадан **1 300** тага етказиш.

Бунда, 2022 йилда ISO, Global GAP, Organic ва бошқа ривожланган давлатлар стандартлари жорий этиш бўйича ҳудудларда экспортчи корхоналарга семинар ва ўқув машғулотлари ташкил этилади;

Вилоят, туманлар кесимида тизимли равишда халқаро стандартларни жорий этиш бўйича **“корхонабай”** амалий ёрдам кўрсатиб борилади.

3. **Электротехника саноати** маҳсулотлари учун **Европа Иттифоқи** давлатларида талаб этиладиган стандарт ва сертификатлар жорий этиш харажатларини чекловларсиз қоплаб бериш тизимини жорий этиш.

Бунда, электротехника саноати маҳсулотлари учун Европа Иттифоқи давлатларида талаб этиладиган стандарт ва сертификатлар жорий этиш бўйича **“корхонабай”** ишлаш тизими ташкил қилинади;

Агентлик тизимининг **127 та** малакали мутахассислари вилоят, туманлар кесимида бириктирилиб, мониторинг ишлари йўлга қўйилади.

125-банд. “Янги Ўзбекистон – рақобатбардош маҳсулотлар юрти” ғояси асосида **200 та** экспортчини очиқ танлов асосида саралаб, уларни етакчи экспортёрларга айлантириш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш.

Бунда,

1. **“Янги Ўзбекистон – рақобатбардош маҳсулотлар юрти”** дастурини асосида белгиланган тартибда саралаб олинган **200 та** экспортчилар учун Ўзбекистоннинг хориждаги ваколатхоналари кўмагида ушбу давлатларда маҳсулотларга қўйиладиган сифат талаблари етказиб берилади;

2. Корхоналарнинг экспортбоп маҳсулот турларидан келиб чиқиб, юқори стандартларни жорий этиш ва халқаро сертификатлар олишда кўмаклашилади.

97-мақсад. Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш ва Евроосиё Иқтисодий Иттифоқи билан интеграция жараёнларини чуқурлаштириш.

379-банд. Техник жиҳатдан тартибга солиш, санитария ва фитосанитария чоралари ва интеллектуал мулк ҳимояси соҳаларида миллий қонунчиликни Жаҳон савдо ташкилоти битимларининг талабларига мувофиқлаштириш бўйича тегишли таклифлар ишлаб чиқиш.

381-банд. Евроосиё Иқтисодий Иттифоқи бозорига самарали киришини техник жиҳатдан тартибга солиш ва стандартлаштириш масалалари бўйича миллий сиёсатни Иттифоқ тажрибаси асосида янада такомиллаштириш.

Бунда, етакчи хорижий экспертларни жалб қилган ҳолда миллий қонунчилик ўрганиб чиқилади;

тажрибани ўрганган ҳолда техник тартибга солиш соҳаси бўйича ишлаб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари ишлаб чиқилади.

Шунингдек, **2022 йилда асосий вазифа** этиб ислохотларни янада жадаллаштириш ва ўлчашлар натижаларининг халқаро даражада тан олиншига қаратилган қуйидаги тадбирлар белгиланди.

ЖСТга аъзо бўлиш бўйича Ишчи гуруҳнинг навбатдаги 5-йиғилиши доирасида тайёрланган маълумотларни ҳимоя қилиш ва ЖСТга аъзо давлатлар билан икки ва кўптомонлама музокараларда соҳага оид масалалар **муҳокама ва ҳимоя қилинади.**

ЕОИИ доирасида янги **“Рақамли техник жиҳатдан тартибга солиш”** лойиҳасини амалга ошириш ишлари бошланмоқда. Ушбу жараёнда кузатувчи сифатида лойиҳа бўйича маълумот

алмашилилади ва ўзимиз учун керакли **тайёргарлик ишлари олиб борилади.**

ЕОИИга аъзо давлатлар билан янги қабул қилинган **“Учинчи давлатлар билан техник тартибга солиш чораларини қўллаш тамойиллари”** тўғрисидаги **битим** нормалари муҳокама этилади ва ишлар ташкил қилинади.

13 та миллий техник қўмита қайта ташкил этиш чоралари кўрилиб, Халқаро стандартлаштириш ташкилотининг (ISO) **32 та** техник қўмиталарига аъзолик таъминланади (шу жумладан **2-чоракда 6 та, апрель ойида 2 та**).

Маълумот учун: Бугунги кунда Халқаро стандартлаштириш ташкилотида (ISO) **255 та** стандартлаштириш бўйича техник қўмиталар мавжуд бўлиб, Ўзбекистон республикаси **24 тасига** кузатувчи сифатида аъзолик таъминлаган.

Халқаро электротехника комиссиясининг (IEC) **18 та** техник қўмиталарига аъзолик таъминланади (шу жумладан **2-чоракда 4 та, апрель ойида 1 та**).

Маълумот учун: Халқаро электротехника комиссиясида **110 та** стандартлаштириш бўйича техник қўмита мавжуд бўлиб, Ўзбекистон республикаси **13 тасига** аъзолик таъминлаган.

Ислом мамлакатлари учун стандартлаштириш ва метрология институтининг (SMIIC) **2 та** техник қўмиталарига аъзо бўлинади.

Маълумот учун: Ислом мамлакатлари учун стандартлаштириш ва метрология институтида (SMIIC) мавжуд бўлган **17 та** стандартлаштириш бўйича техник қўмитаси мавжуд бўлиб, Ўзбекистон республикаси **12 тасига** аъзолиги таъминланган.

Давлатлараро стандартлаштириш, метрология ва мувофиқликни баҳолаш кенгашининг (МГС) **16 та** техник қўмиталарига аъзолик таъминланади (шу жумладан **2-чоракда 3 та, апрель ойида 1 та**).

Маълумот учун: Давлатлараро стандартлаштириш, метрология ва мувофиқликни баҳолаш кенгашида **164 та** техник қўмита мавжуд бўлиб, бугунда мазкур техник қўмиталарнинг **98 тасига** аъзолик таъминланган.

Институтда **июнь** ойига қадар **2 та** “Стартегик ривожланиш ва инновацияларни жорий этиш бўлими” ва “Тадбиркорга

мувофиқликни баҳолашда услубий кўмак кўрсатиш бўлими” ташкил этилади.

Маълумот учун: Ўзбекистон стандартлар институти ҳамда Беларусь давлат стандартлаштириш ва сертификатлаштириш институти (**БелГИСС**) ва Турк Стандартлар Институтининг (**TSE**) стандартлаштириш соҳасидаги тажрибаси ўрганилди.

Натижада, **3 та бўлим**нинг оптималлаштириш, хизматларни рақамлаштириш, фаолият турининг такрорланувчанлигини бартараф этиш мақсадида штат бирлиги амалдагига нисбатан **1,7 баробар камайиб**, маъмурий-бошқарув, маъмурий-хўжалик, ўқув-ёрдамчи ва **12 та бўлим** ҳамда тармоқлар билан ишловчи **8 та сектор** ташкил этилди, штат бирлиги **63 та** этиб белгиланди ва Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритилди.

Институтнинг “Қайта тайёрлаш ва малака ошириш маркази”ни **Қорақалпоғистон филиали** ташкил этилади.

техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасида **2 та** илмий тадқиқот ишлари олиб борилади.

Маълумот учун: “Стандартлаштириш назарияси”, “Метрология асослари”, “Назарий метрология”, “Ўлчашларнинг ноаниқлиги”, “Замонавий сифат менежменти тизимлари”, “Техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасида илмий изоҳли луғат” сингари адабиётлар яратилади; “Вакуум қадокдаги янги сабзавотлар ва кўкат” Техник шартлар бўйича ISO стандарти ишлаб чиқилади.

Халқаро стандартларга асосан озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида **20 та**, электротехника соҳасида **12 та**, енгил саноат ва тўқимачилик соҳасида **10 та** синов методлари бўйича тернерлар тайёрланади. “Standart” илмий-техника журналининг электрон журнал шаклини яратилади.

Соҳада фаолият юритаётган илмий ходимларни тайёрлаш **11 нафар phd**, **2 нафар** фан доктори тайёрланади.

Маълумот учун:

2022 й. (1-босқич) **3 нафар phd** унвонида;

2023 й. (2-босқич) **5 нафар phd** унвонида;

2024 й. (3-босқич) **3 нафар phd** ва **2 нафар фан доктори** унвонида.

Инновацион ривожланиш вазирлигига **3 та грант** лойиҳаси топширилади.

Маълумот учун:

1-лойиҳа – **E-learning** масофавий таълим портали (**100 та** ўқув курси, **500 дан зиёд** видео дарс);

2-лойиҳа – соҳаси бўйича **7 та** назарий ва амалий адабиёт ҳамда **1 та** изохли луғат ишлаб чиқиш;

3-лойиҳа – стандартларни машина ўқийдиган форматга (**XML**) ўтказиш.

Соҳада кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлашни **янги тизим**да амалга оширишда Олий таълим вазирлигининг **16 та ОТМ** ва **филиаллари жалб қилинади**.

Техник жиҳатдан тартибга солиш ва мувофиқликни баҳолаш соҳасида фаолият юритаётган **2,5 мингдан зиёд** мутахассислар малакаси оширилади, хусусан:

анъанавийда – **800 нафар**, сайёрда – **1200**, масофавийда – **500**.

Шунингдек, республика ҳудудлари бўйлаб фаолият юритаётган **2 минг та** тадбиркорлик субъектларининг **7 минг нафар** мутахассислар (шу жумладан **2-чоракда 1 500 нафар**, **апрель ойида 500 нафар**) малакаси оширилади (анъанавий – **2 минг**, сайёр – **3 минг**, масофавий – **2 минг**).

4 та давлатнинг нуфузли ташкилотларидан экспертларни жалб этган ҳолда, ўқув курслари ташкил этилади.

Маълумот учун: Россия – **5 та** курс, **5 нафар** эксперт; Туркия – **5 та** курс, **5 нафар** эксперт; Беларусь – **4 та** курс, **3 нафар** эксперт; Малайзия – **2 та** курс, **2 нафар** эксперт.

Соҳа ва саноат корхоналарининг **500 нафар** мутахассиси (шу жумладан **2-чоракда 1 500 нафар**, **апрель ойида 30 нафар**) хорижда малакалари оширади, хусусан:

Германиянинг:

GIZ (Германиянинг халқаро ҳамкорлик бўйича жамияти);

SES (Халқаро ҳамкорлик бўйича Германиянинг иқтисодий фонди);

“**Альфа Консалтинг**” ташкилотлари;

Белорусиянинг:

БелГИМ (Белоруссия давлат метрология институти);

БГИПК (Белоруссия давлат стандартлаштириш, метрология ва сифат назорати бўйича малака ошириш ва қайта тайёрлаш институти);

БелГИСС (Белоруссия давлат стандартлаш ва сертификатлаш институти);

Туркиянинг:

TSE (Турк стандартлар институти);

“**Turksert**” (Туркия сертификатлаштириш идораси);

Россия Федерациясининг:

АСМС (Стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш академияси);

МИПК (Москва нашриёт-полиграфия колледжи);

ИССиМ (Стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш институти) ташкилотлари.

Иқтисодиёт тармоқлари (телекоммуникация, машинасозлик, нефтегаз, металлургия ва электротехника) ва саноат корхоналари томонидан чет элда калибрлаш хизматига сарфланадиган йилига ўртача **1,2 млн долл** маблағни (**9 200 та** ЎВ) иқтисод қилиш мақсадида қўшимча **5 та эталон** (**28 тага** *етказилади*) харид қилинади.

Умумий қиймати **1,5 млн евро** бўлган **2 та** техник кўмак лойиҳалар амалга оширилади (**РТВ** – “Миллий сифат инфратузилмасидаги ислохотларни қўллаб қувватлаш” ва **ATLAS International GmbH** – “Тезлик параметрларини ўлчаш махсус мобиль лаборатория яратиш”);

Халқаро сифат инфратузилмаси индексида (**GQII**) Ўзбекистоннинг ўрнини ошириш (**81 ўрин**) мақсадида қўшимча **4 та** лабораториялар (узунлик, куч, физик-кимё, электр) халқаро аккредитациядан ўтказилади ва Халқаро тарози ва ўлчовлар бюроси (**BIPM**) базасида ўлчаш имкониятлари тўғрисидаги **ёзувлар** (**СМС-қаторлар**) киритилади.

Янги эталонлар ва лабораторияларни ташкил этиш учун майдони **2 600 м.кв** бўлган махсус инфратузилма яратилади ҳамда ҳудудий филиалларда **2 та** (Қорақалпоғистон, Наманган) замонавий бино қурилиши таъминланади, **448 та** юқори аниқликдаги ўлчаш воситалари билан жиҳозланиб (**15,4 млрд сўм**), логистика хизматига ихтисослашган **6 та** автотранспорт воситалари харид қилинади.

Халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ва минтақавий ташкилотларда Ўзбекистон нуфузини ошириш борасида Евро-Осиё давлат метрология муассасалари ҳамкорлиги (**КООМЕТ**) доирасида **4 та** техник қўмита йиғилишлари ўтказилиши режалаштирилган (Тошкент, Бухоро ва Самарқанд), қўшимча

7 та солиштириш лойиҳаларида иштирок этилиб, шунингдек, **54 нафар** ходим халқаро миқёсда малакаси оширилади.

Ўзбекистон миллий метрология институти (*Тошкент шаҳри*) ҳамда ҳудудий филиалларнинг (*Бухоро, Қорақалпоғистон,*) инфратузилмаси такомиллаштирилади, шу жумладан **апрель** ойида логистика хизматини такомиллаштирилиб, **2 та** Volkswagen Caddy автотранспорт воситаси харид қилинади.

2-чорақда Олий таълим муассасалари билан метрология соҳасида ўзаро ҳамкорлик **шартномалари** (*келишув, меморандум*) **тузилади**, шунингдек, **апрель** ойида **3 нафар** метролог мутахассисларни Беларуссия миллий институтида малакаси оширилади.

6 та ўлчаш воситаси гуруҳи бўйича калибрлаш лабораторияларини **аккредитация доираси кенгайтирилади**, шунингдек, **2 та** ҳудудий филиалда калибрлаш лабораторияси **ташkil этилади** ва **аккредитациядан ўтказилади**.

Июнь ойига қадар метрологик хизматлар кўрсатиш лабораториялари техник базасини модернизация қилиш мақсадида **4 та** юқори аниқликдаги ўлчаш воситалари **харид қилинади** ҳамда **10 та** эталонни молиялаштириш учун ҳужжатлар тўплами **вазирлик ва идораларга** киритилади.

Корея Республикаси технология ва стандартлаштириш агентлигининг **2,3 млн долл** **гранти** асосида **“Ҳаво кондиционерни”** маҳсулотининг энергия самарадорлигини баҳолаш бўйича **лаборатория** ташkil этиш ишлари бошланади.

6 та синов лаборатория (*озиқ-овқат, қишлоқ хўжалиги, машинасозлик, енгил саноат, қурилиш ва электротехника*) **Туркиянинг TurkAK, Словакиянинг SNAS, Беларуссиянинг БГЦА** аккредитация ташкилотларида халқаро аккредитациядан ўтказилади.

Маҳсулотларни синаш, синов усулларини верификациялаш ва валидациялаш, ўлчашлар ноаниқлигини баҳолаш бўйича синов лабораторияларининг **80 нафар** ходимлари **Белоруссия, Туркия, Корея** ва **Хитой** давлатларида малака оширилади.

Германиянинг **Федерал физика-техника институти** билан ходимлар малакасини ошириш, Франциянинг **Bureau Veritas** ташкилоти билан маҳсулотларни синаш бўйича **outsourcing** хизматларини ташкил этилади, шунингдек Уммон султонлигининг **Atyab International Services** ташкилоти билан лабораторияларни халқаро аккредитациядан ўтказиш бўйича ҳамкорликда ишлар олиб борилади.

Умумий қиймати **15,3 млрд сўм** бўлган **237 та** синов ускунаси харид қилиниб, мавжуд лабораториялар модернизация қилинади.

*Маълумот учун: озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги **1 676,4 млн сўм, 23 та**, электротехника **4 287,8 млн сўм, 80 та**, кимё-полимер **1 529,0 млн сўм, 15 та**, қурилиш **2 817,1 млн сўм, 39 та**, енгил саноат **1 283,7 млн сўм, 20 та**, машинасозлик ва металл **3 724,6 млн сўм, 60 та** ускуна харид қилинади.*

Вазирлар Маҳкамасининг заҳира жамғармасидан ажратиладиган **35 млрд сўм** маблағ ҳисобига электротехника ва электромаиший маҳсулотларнинг хавфсизлик кўрсаткичлари ва энергия самарадорлигини баҳолаш бўйича замонавий лаборатория ташкил этилади.

Тошкент шаҳрида **металл маҳсулотлари**ни синаш **лабораториясининг янги биноси** ташкил этилади (*қиймати **3,5 млрд сўм***).

Синов лабораториялар дунёнинг **етакчи провайдерлари** иштирокида халқаро **малакани синаш (солиштирув)** синовларида иштирок этилади.

2 та электротехника ва **енгил саноат** сертификатлаштириш органи **халқаро** даражада **аккредитациядан** ўтказилади.

Жорий йил **2-чорақда** Россия, Белоруссия, Туркия каби етакчи хорижий давлатлар тажрибаларини ўрганилиб, маҳсулотлар синовига оид **500 та** халқаро синов усуллари ўзлаштирилади (*шундан **апрелда 150 та** халқаро усул*).

1 000 гектар ер майдонида “Глобал ГАП” ва “Органик” стандартларини жорий этилади (*шундан **апрелда 300 гектар***).

Тўқимачилик ва енгил саноат маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи **10 та** корхонада “**Оеко-Текс**” стандарт асосида сертификатланади (*шундан **апрелда 3 та** корхона*).

2022 йилда режага мувофиқ **14 минг та** (*2-чоракда **3 800 та**, шунингдек, **апрель ойида 1 300 та***) тадбиркорлик субъектларида соҳага оид услубий ва амалий кўмак кўрсатишга қаратилган **профилактика** ишлари амалга оширилади.

Ҳудудлар кесимида: Қорақалпоғистон Республикаси – **900 та**, Андижон вилояти – **900 та**, Бухоро – **1 000 та**, Жиззах – **900 та**, Қашқадарё – **1 100 та**, Навоий – **1 000 та**, Наманган – **1 100 та**, Самарқанд – **1 000 та**, Сурхондарё – **1 000 та**, Сирдарё – **900 та**, Тошкент – **1 200 та**, Фарғона – **950 та**, Хоразм – **900 та**, Тошкент ш. – **1 150 та**.

Соҳалар кесимида: Озиқ-овқат – **5 000 та**, енгил саноат – **1 200 та**, қурилиш – **3 500 та**, мева-сабзавот – **800 та**, кимё саноати – **300 та**, машинасозлик – **200 та**, электротехника – **200 та**, бошқа – **2 800 та**.

Шунингдек, **3 минг та** (*2-чоракда **500 та***) экспортёр корхонага соҳага оид масалаларда кўмак берилади. Бунда, экспортёрлар **техник регламентлар** ва **халқаро стандартлар** билан таъминланади, ишлаб чиқаришда **маҳсулот** сифати яхшилашга кўмаклашилади, халқаро **сертификатлар** расмийлаштиришга амалий ёрдам кўрсатилади.

2022 йилда **350 та** корхонада **600 тур** маҳсулотлар сифати бўйича давлат назорати ўтказилади (***140 та** озиқ-овқат, **70 та** қурилиш, **60 та** металлургия, **30 та** енгил саноат, **30 та** электротехника, **20 та** бошқа соҳалар*).

50 турдаги 2 млрд долларлик маҳсулот таҳлил қилинади ва **250 та** импортёр танланади. Шундан хавф таҳлили асосида **150 та** импортёрда давлат назорати ўтказилади. **30 та** савдо растасида, **25 та** сертификатлаш органида, **5 та** синов лабораториясида давлат назорати ўтказилади.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда **300 та** тадбирлар ўтказилиб, ички бозор назоратида аниқланган сифатсиз маҳсулотлар импортига тақиқ қўйилади. Хорижда сифатсиз деб топилган **2 000 та** маҳсулот импорти тақиқланади.

Россия **400 та** (Росконтроль “чёрный список”), Белоруссия **500 та** (Госстандарт “чёрный список”), **400 та** Европа Иттифоқи (RAPEX).